SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 10. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 619. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 17 Maj 1898. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 18:e Årg.

Jakob Adolf Hägg.

Med utsändandet af detta års musikpremie ha vi fått tillfälle att äfven intaga i detta nummer en bild af en bland de tonsättare, som äro i detta musikhäfte representerade, en tonkonstnär, hvilken ock kan räknas bland våra mest begåfvade. Redan såsom konservatorieelev gjorde han sig bemärkt för sitt utmärkta, smakfulla pianospel, och tidigt trädde också hans kompositionsförmåga i dagen. Olyckligtvis blef den lofvande konstnärsbanan afbruten genom en sjuklighet, som under ett par decennier nödgade honom afstå från sin musikaliska verksamhet. Man skulle annars ej ha saknat hans namn bland våra förnämsta och produktivaste tonsättare under denna långa tid. Glädjande var det derför, när i den musikaliska julmarknaden 1896 framträdde en *Suite* för piano. (op. 3) af J. Ad. Hägg, ett verk af ädel klassisk prägel och som i våra dagar föreföll som en gengångare från en tid, då skönhet i melodi och former värderades och odlades mer än nu. I slutet af förra året fingo vi ånyo emottaga ett par samlingar pianokompositioner af honom, båda utgifna af »Det nordiske forlag» i Köpenhamn, nämligen *Neun Karakterstücke* och *Albumblätter*, hvilka anmäldes i vårt n:o 18 förra årgången. Det är ur sistnämnda samling vi genom välvilligt medgifvande af direktör H. Hennings, som förestår musikafdelningen af ofvannämnda förlagsaffär, satts i tillfälle att införa ett par stycken af Jakob Hägg, hvars återuppträdande i vår musikvärld ej kan annat än helsas med stor tillfredsställelse, särskildt af pianospelets idkare Ännu flere verk af honom lära vi ha att under närmaste tiden emotse, de flesta af dessa förskrifvande sig från hans yngre år.

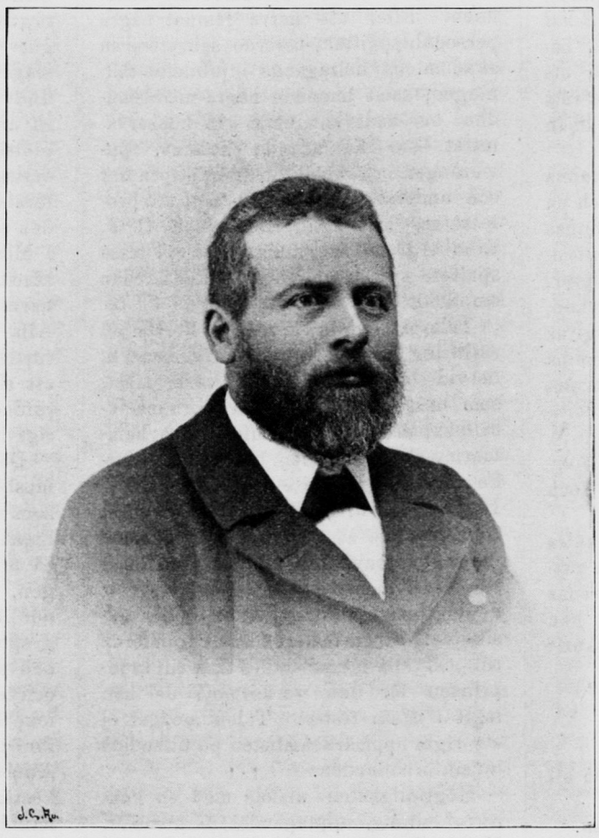

Jakob Adolf Hägg.

Jakob Adolf Hägg, son af en landtbrukare, föddes i Östergarns socken på Gotland den 27 juni 1850. I sitt musikaliska hem röjde den unge gossen mycket tidigt ovanliga musikanlag och gjorde sådana framsteg i pianospelet, att han vid 10 års ålder hunnit der hän, att den som undervisade honom häri ej hade något mera att lära honom. Han fördes derför upp till Stockholm att der utveckla de rika anlagen och blef 1865 intagen som elev i Musikaliska akademiens läroverk eller konservatorium, som det från 1866 kallades, der han åtnjöt undervisning i pianospelning af den utmärkte läraren prof. J. van Boom.

Vid konservatoriet studerade Hägg till 1870 men hade dessförinnan genom offentligt uppträdande dokumenterat sig såsom betydande pianist. Vi hafva förut haft tillfälle omnämna hans medverkande vid de kammarmusiksoaréer som på 1870-talet gåfvos här af hrr Book, Nordqvist, Hagemeister, Lindroth, och Fritz Söderman. Efter slutade konservatoriestudier erhöll han Jenny Linds stipendium, hvilket genom hennes enskilda bemedling af honom uppbars under fyra år. Efter erhållande af detta begaf han sig på färd till utlandet att fortsätta sina musikstudier. Det trägna arbetet vid akademien hade

Med detta nummer följer till tidningens årsprenumeranter musikbilaga Musikalbum XI, innehållande för piano: L. v. Beethoven: *Kontradans*; Jul. Schulhoff: *Confidence*, Impromptu; J. Ad. Hägg: *Albumblätter*, Impromptu, Lied an . . .; Alb. Lindstrand: *Minne af Rob. Schumann*: för en röst med piano: A. M. Myrberg: *Svärmeri* (a—d).

emellertid inverkat menligt på hans helsa och han sökte derför stärka sina krafter med en sejour vid vestkusten, i Marstrand. Derefter begaf han sig till utlandet, då han till en början slog sig ned i Köpenhamn och studerade för Gade. Vistelsen här blef dels genom sjukdom, dels af arbete förlängd, så att han först mot hösten 1871 anlände till Tyskland och Leipzig. Äfven det fransk-tyska kriget 1870 torde ha inverkat på uppskjutandet af hans Tysklandsresa. Under uppehållet i Köpenhamn skref han flitigt bref till sin gamle vän och gynnare, d. v. preses i Musikaliska akademien, hofrättsrådet H. M. Munthe, bekant som violinist och Bellmanssångare och som äfven var Jenny Lind-Goldschmidts ekonomiske förtroendeman här i hufvudstaden. Ur dessa bref hafva under förra året meddelats i många hänseenden intressanta utdrag i Hudiksvalls Allehanda. Herr Hägg är nämligen för närvarande bosatt å ett bruk i närheten af denna stad hos en nära anhörig. Ett sammandrag af dessa bref, hvari författaren omnämner sina studier och kompositioner, umgänget med Gade i Köpenhamn, vistelsen i Tyskland etc. ämna vi meddela med första i sammanhang med denna lilla biografiska skiss.

Betrakta vi nu Jäkob Häggs verksamhet som tonsättare möter oss först, såsom af trycket utgifna, en samling förträffligt satta *Gotlandspolkor*, 20 stycken i två häften, och vidare *Miniaturbilder*, smärre stycken, allt för piano. Derefter finner man af honom en *Sonat för violoncell och piano* i e moll, betecknad såsom opus 1, hvilken är utgifven i Tyskland och der väckte rätt mycken uppmärksamhet, såsom man kan se af hans bref derifrån.

Bland Häggs kompositioner kunna vidare nämnas en *violinqvartett* och en *violinsonat*, hvilka dock ej förefinnas fullständiga, *Ett sångspel*, *3 Pianosonater*, *En Sonat à 4 m.*, *Två uvertyrer*, *Sånger* jemte flere andra pianostycken, kantater o. s. v. Bland ännu outgifna pianosaker, hvilka snart torde utkomma af trycket, äro vi i tillfälle att omnämna *Impromptu* och *Bilder ur barndomslifvet*, op. 17 (båda från 1869), *Vals*, *Quadrille des Lanciers* och *Bjuråkerspolskor*, af honom samlade och satta för piano.

Vi vilja hoppas att herr Häggs hälsa nu mera skall stå bi och medgifva fortsatt verksamhet i tjenande af tonernas sköna konst, på hvars odlingsfält han frambragt så ädla skördar och skurit så vackra lagrar.

—◘—

Musik är högre uppenbarelse än all vishet och filosofi.

L. van Beethoven.

—◘—

Musikaliska akademiens högtidsdag

firades den 7 maj i akademisns hus å Blasieholmen. Dagens fest erhöll en högtidligare prägel än vanligt derigenom att det var första gången som kronprinsen vid ett sådant tillfälle fungerade såsom preses och derför att konungen, hertigen och hertiginnan af Vestergötland samt prins Eugen voro närvarande. Åtskilliga af akademiens ledamöter och konservatorielärare samt en talrik publik bevistade högtiden.

Kronprinsen helsade i ett kort anförande konungen, framförde till honom akademiens tacksamhet för det intresse, hvarmed konungen alltid omfattat dess sträfvanden, och gaf uttryck åt den förhoppningen, att konungen fortfarande måtte egna akademien sitt nådiga hägn.

Derefter föredrog sekreteraren, d:r W. Svedbom, årsberättelsen för 1897.

Han uppehöll sig dervid först vid de förluster, akademien under det gångna året lidit, och uppdrog korta minnesteckningar öfver akademiens förutvarande preses, justitierådet Åbergsson, hofmarskalken af Edholm samt öfver kommerserådet Sjöberg, tonsättaren Dannström, rektor Anjou, enkefru Berwald, bibliotekarien Cronhamn, operasågaren Labatt m. fl.

Derefter meddelades, att hertiginnan af Vestergötland täckts mottaga inval såsom första hedersledamot af akademien. Efter att hafva lemnat några personaluppgifter berörde sekreteraren akademiens deltagande i jubileiutställningen, samt lemnade några meddelanden om undervisningen vid konservatoriet, om der aflagda examina, uppvisningar och musikföredrag, stipendier och understöd, utnämningen af två professorer, hrr Frid. Book och C. J. Lindberg, m. m., hvilket allt vi i dessa spalter vid lämpliga tillfällen redan omnämnt.

Talaren gjorde derpå en kortfattad skildring af musiklifvet i hufvudstaden, dervid omnämnande den verksamhet, som utvecklas af de båda stora musiksällskapen samt å symfoni- och kammarmusikens områden, besöken af Saint-Saëns, Nerudaqvartetten, lady Hallé, Borwick m. fl. samt påpekade de mest framträdande af de under året utkomna inhemska tonverken m. m. Han afslöt sin skildring med en redogörelse för de vigtigaste tilldragelserna under musik- och sångarfesterna samt framförde till sist alla intresserades tack till kronprinsen för den verksamma del han tagit i dessa fester. Tiden medgaf ej att rigta uppmärksamheten på utlandets musikförhållanden.

Högtidligheten afslöts med en konsertafdelning, upptagande tre nummer. Under ledning af förste hofkapellmästaren Nordqvist utförde hofkapellet Berwalds symfoni i Ess, hvarpå grefvinnan Taube mästerligt sjöng en särskildt för röstmedlen ytterst fordrande aria med recitativ ur »Euryanthe». Programmets afslutningsnummer var Gades vackra »Vårfantasi» för sångsoli, orkester och piano. Ypperliga solokrafter medverkade i denna, nämligen jemte grefvinnan Taube fru Edling samt hrr W. Klein och O. Lejdström.

—×—

Om det konventionella sättet för musikstyckens afslutning.

När ett musikstycke närmar sig sitt slut är för de flesta menniskor en gåta. Känslan af att nu kan det vara nog brukar infinna sig långt förut. Men då man nu en gång gifvit sig till att höra på det, så finner man sig i sitt öde och uthärdar tålmodigt att höra ett par hundra takter till. För underrättelsen om, att nu kommer slutet, har man i musiken öfverenskommit om vissa uttryck, som kunna förstås af alla, och som alla verkligen också förstå. Det händer visserligen också, att ett musikstycke hör upp, när det är färdigt — helt visst det bästa sätt hvarpå det kan sluta — och detta slags musikstycken träffar man mest i instrumentalmusiken, i sången, dansen och marschen. För resten äfven i de klassiska sonat- och symfonisatserna. Codan, en utvidning af det organiska slutpartiet (hos Beethoven), gör derifrån intet undantag; detta slags konstgrepp tjenar endast till att undvika den alltför stela proportionen, så att afslutningen ej kommer alltför plötsligt. På samma sätt är det med omtagning af hufvudtemat; det är ett första rangens afslutningssätt, antingen det sker i lätt antydning eller liksom i Mendelssohns »Lieder ohne Worte» såsom ett spörsmål — eller genom en harmonisk upplösning såsom i fugan. Alla sådana äro i bästa mening naturliga, förnuftiga och anderika sätt att sluta på. Deras motsättning är det raffinerade afbrottet, der det förnuftigtvis ej väntas.

De tydligaste, lättaste och derför mest brukliga afslutningssätten äro de, som ske medels tonernas till- eller aftagande styrka. Tonen klingar ut, och så är musiken förbi. Det är som sången, hvilken småningom försvinner och dör bort i luften. Dervid får konstgreppet någonting allmänt begripligt och användes med förkärlek i adagiot och andra burna satser. Detta sätt är icke konventionelt, emedan det är allt för brukligt och förklarar sig sjelft. Annorlunda är det med larmet i orkestern med tonika- och dominantnantstråken och slaginstrumenten, upprepade så ofta som komponisten finner för godt, och hvarmed det göres begripligt, att nu kan man resa sig.

Publiken förstår för öfrigt meningen, om än medlet, hvarmed meningen tolkas är gåtfull nog. Man kan ej fatta, hvarför stycket skall sluta, när komponisten rasar som värst och hela orkestern är i uppror. Meningen kanske är, att den intetsägande stormen mellan tonika och dominant skall tillkännagifva, att man nu inte har något mera förnuftigt och vackert att säga och derför slutar. Men af den orsaken kunde man lika väl ha slutat förr.

Hvad steget från dominanten till tonikan beträffar, begriper jag det mycket väl. Jag kan också förstå begäret att förhöja och fördjupa slutackorden vid treklang och oktav, så att grundtonen kan bättre tränga in i medvetandet. Men denna fanatiska häftighet och denna egensinniga uthållighet i att tänja ut dessa ursinniga violinpassager och hjertslitande förminskade septimackord hela sidor igenom — det är obegripligt, det är apokalypsen. Skola vi kanske i denna titaniska s orm se ett attentat mot våra klappmuskler, en sista förtviflad ansträngning, lik det slutande krig, hvarmed vissa primadonnor söka eröfra applåden? Hur mycket jag än vid denna förklaring tror mig ha träffat hufvudet på spiken, så har jag dock ingen lust att tro denna bravurs ståndpunkt vara — om ock omedvetet — måttstocken för huru våra goda symfonier skola slutas. Jag har liksom ett hopp om att i detta klingklang af fraser ligger rester af ett gammalt musikspråk, som nu ingen förstår men som vi ännu kunna ha en viss aktning för. Det är troligen ett arf från den tragiska operan, der det är begripligt nog att hela orkestern brister ut i ett tjut af förbittring, när den i femte akten ser hela sångarpersonalen ligga mördad. För öfrigt väcker äfven Cimorasas och Mozarts partiturer misstanke om, att den komiska operans språkförråd har bidragit med ett par utropstecken till det örondöfvande spektaklet. Jag skulle vara glad, om jag fick litet historisk upplysning om hur det förhåller sig med detta oskick.

Emellertid vill jag rigta en bön till hrr kapell- och konsertmästare, nämligen den, att icke fullt så storslaget och ifrigt förstora kadenser och afslutningar, hvilka blifvit så orimliga och musikaliskt värdelösa, utan hellre lägga kraften och värmen, som till ens öfverraskning uppenbarar sig, när stycket snart är slut, på föredraget af verket sjelft. Men att så endast undantagsvis eger rum kan följande experiment visa. Promenera vi en vacker afton och få så höra på afstånd ett ofantligt orkesterjubel, så kunna vi hålla tio mot ett på, att i samma ögonblick ett stycke slutas. Ty aldrig blåses eller strykes med en sådan öfvertygelsens styrka, hvarken i början eller midten af stycket, äfven om der står F. F. F., som då. Man kunde verkligen gifva detta en elak tydning. Man kunde säga, att det lät, som om de goda herrarne icke kunde styra sig af glädje öfver att de nu hade fullbordat sitt värf. Nej man skulle tvärtom uppfinna ett nytt sätt att föredraga dessa intetsägande slutfloskler, ett slags »o. s. v.», då orkestern gör stum musik och derefter reser sig upp och bockar sig. Det vore i alla fall ett finare farväl än larmet. Denna förändring skulle förmodligen vänja komponisterna af med att dundra en halftimme eller så efteråt.

Carl Spitteler.

Om operasång.

En studie af H. Abel.

När man talar om operasång får man framför allt tänka på sjelfva operaverken. I dem har man att söka sjukdomens härd, om operasången visar tecken till förfall. Aldrig har detta framträdt tydligare än just nu. Denna omständighet leder blicken tillbaka, ända till operakompositionens början för att mäta verkningarne efter deras orsaker. Man frågar sig: har väl operan, det musikaliska lifsträdet hos tre kulturfolk från början vuxit snedt och haft en felaktig organism? Sådant motsäges af dess hastiga tillväxt och långa blomstring. Operan, sådan den framträder som konstart, härstammade visserligen från den gamla grekiska tragedien, men utmynnade sjelfständigt och snabbt i solosången; häri fann den sin själ. Sången var sålunda operans förnämsta lifselement och framför allt den karaktäristiska solosången. I det grundläggarne af »musikdramat» efterapade Galileis — fadern till Galileo Galilei — monodier, visste de hvad de gjorde. I motsats till körmassornas opersonlighet bragte de personligheten, jaget, upp på scenen; menniskan begynte uttala sig i toner. Vid slutet af sextonde århundradet blåste en ny vind i Italien, gynsam för nya daningar och former. Menniskorna gingo med sin tid framåt och funno i den hvad andra med längtan och hopp så länge dunkelt anat. De tillgrepo det gamla, vände sig till den grekiska tragedien, men instinktmessigt sträfvade de efter det nya, emedan de tjenade framåtskridandet, hvilket ju utur det gamla endast urskiljer det för nybildning lifskraftiga. Så var grekernas tragedi endast det tomma huset, i hvilket den dramatiska sången drog in. Hvem det egentligen var, som så fint organiserat musikdramat och bragt det med frö till utveckling under tak, vet man ej. Musikhistorien berättar om ett antal begåfvade män hvilka i Florens, i grefve Bardis hus, kommo tillsammans och der sysselsatte sig med humanistiska sträfvanden. Med den första, 1600 i Florens uppförda operan »Euridice» af Jacopo Peri, förenade sig derefter namn på andra, hvilka liksom sågo komponisten öfver axeln. Om än Galileis, Peris och Caccinis sånger förefalla oss fattiga, så innehöllo de likväl sädeskorn ur hvilka italienarnes, fransmännens och tyskarnes dramatiska sång växte upp. Derpå kom med Monteverde och Cavalli, men än mera med Alessandro Scarlatti och hans skola *bel canto*. Denna växte fram ur den sig utvecklande melodien, hvilken småningom afrundade sig till kantilena, utbredde sig till arioso och aria samt omslöt recitativet med smakfulla linier.

Ju mer komponisterna tillbyggde operan med nya former, desto mer utbyggdes sången. Till och med när operan blef en lyxartikel och leksak för adeln, led ej sången derat. Det fanns alltid likväl ett öfverskott af melodier, hvilka ej förderfvade sångarnes röster. Särskildt för koloraturen egde de ej blott teknisk färdighet, utan äfven själ och smak, som förlänade blomstrande lif och inre värme åt de, som man tycker, så tomma koloraturerna och ruladerna. Det var en återglans af den allmänna skönhetskänslan, som låg i dessa tonraketer, en behaglig klang och lust, som ej alltid saknade djupare betydelse. Och dertill voro de stora virtuoserna, en Senesino och Caffarelli, de stora konstsångerskorna, sådana som Faustina Bordoni, Francesca Cuzzoni och Vittoria Tesi, alltför betydande konstnärer för att hålla sig till blott och bart konststycken. De odlade äfven den stora burna sången, portamento och legato, den utdragna, försvinnande tonen (Messa di voce). Händel, Hasse och Graun skrefvo för dem mode-operor, men de gräfde icke tillika en graf för sången i sångarens strupe. Kom så en ny sundare tid. Lully bragte med sin rent deklamatoriska stil ett uppfriskande element in uti operamusiken, hvilket satte en kraftig hämsko på den allt för stora vekheten i melodien. Men denna stil stod ej i strid med sångens fordringar. Redan under hans efterträdare Rameau tränger den in från alla sidor i de nya formerna. Något osångbart, onaturligt fordrade ej komponisterna af sångarne. Öfverallt se vi unga krafter utvecklas och komma till användande, nya skott skjuta upp, men allt på naturlig grund: den menskliga sångstämman. Med italienarnes opera buffa, Grétrys, Isouards, Dalayracs, Monsignys, Philidors franska operor kom ett förut humoristiskt element in i sångkonsten, hvilket tvang denna att svarfva orden prydligare och vårda de tänkvärda pointerna. Allt rör sig i uppstigande linie. Hos Gluck, Mozart, Beethoven, hos Rossini, Bellini, Donizetti, Verdi, hos Weber Marschner, Spohr, Lortzing, Méhul, Auber, Boieldieu, Meyerbeer, Cherubini, Spontini, Halévy,

Gounod, Bizet märka vi aldrig ett begär att förderfva sången, att låta den kväfvas af orkestern; förderfvet begynte med Wagner. Hur mycket än hans uppträdande å ena sidan väckte anstöt och motvilja, å den andra beundran och förgudning, sin psykologiska grund hade det likväl. Han kom på en tid, som hade bakom sig en lång utvekling, som nu stod vid sin gräns. Den bestämda, orörliga operakompositionen behöfde en stöt till en annan rigtning. En stark personlighet var behöflig, hvilken tillförde de gamla förtorkade formerna friska safter och fyllde dem med ett nytt musikaliskt innehåll.

Var den nye mannen en genial, musikalisk naturkraft, så måste stöten leda i rigtning uppåt, var han deremot en individualitet med stark vilja, som kände sin tids svagheter och ställde sin talang i deras tjenst, så måste operan sjunka till en lägre nivå. Wagner var en sådan individualitet. Med en cirkelrörelse har han gått tillbaka till Toskanarnes primitiva stil och karfvat bort melodiens friska muskler, som med blomstrande yta i århundraden slutit sig till »musikdramats» skelett. Hans nya »princip» var en gammal sarkofag, i hvilken han bäddade med rosor. Likasom döden i motsats till lifvet är en tillbakagång, en upplösning af beståndsdelar, hvilka detta sammanfogat, så är Wagners »musikdrama», i motsats till operan, sådan denna tedde sig under sin blomstringstid, en tillbakagång från ett organiskt helt till en sammanhangslös månggestaltning. Han dödade en lefvande organism och formade af liflösa lemmar konstgjorda kroppar, fulla af färg och glans men utan inre lagbundenhet. Allt det nya hos Toskanarne upprepas hos Wagner: Peris och Caccinis »talmusik», Galileis monodi, ja till och med Monteverdes och Cavallis osynliga orkester. Han egde tillika den geniala kraften hos förstöraren som effektfullt grupperar sjelfva ruinerna, samt den jernhand som låter honom placera sitt verk midt inne i sin tid. Så stark är geniets magnetiska kraft, att allt, som vill räknas för konstnärligt, räddningslöst drages till detsamma och länkas in på dess bana. Till musiken kom Wagner på omvägar: den innersta kärnan i hans väsen var en konstfull sammansättning af fängslande egenskaper, hvarpå geniet i en nedåtstupande tid brukar vara så rikt Men dessa egenskaper voro af negativ art: en samling af krafter, som fiendtligt angrepo hvarandra. Hos Wagner voro, så att säga, sammanflöde af alla i jäsning eller förgängelse befintliga konstnärliga element. Han egde förmågan att genom musiken inverka på retliga nerver, gifvande dem intryck af både ljuf och smärtsam art, och derför drog han dem inom området för de krafter, som läto honom spekulera på tillfredsställelsen af alla sinnen.

Wagner har tillfogat operasången omätliga skador. Då han sönderslet de slutna formerna, i stället för arior, duetter, ensembler införde den fria scenformen, antingen lät sångstämman vind för våg irra omkring i de vågsammaste intervaller eller störtade ner den i orkesterns djup, hvilken han endast gjorde till ett tätmaskigt nät af en »betydenheten», hvari hvarje motiv räddningslöst insnärjde sig, då tycktes det vara förbi med sången. Ett pinande orkesterdam, som oupphörligt uppsteg i tjocka moln, tvingade sångarne att skrika, ty de ville ju höras. Orkesterackompanjemanget i sin omättliga äregirighet utplånade begärligt allt hvad af melodi och motiv naturenligt tillhörde sångstämman. Det tog melodien ur munnen på densamma och lemnade kvar den upprörda talsången, so n irrar omkring öfver den rastlösa i alla ton- och taktarter larmande orkestermelodien.

Må man endast betrakta Wagners sång i »Tristan» i »Nibelungen» i »Parsifal!» Med få undantag finner man i den någonting förkrympt, oorganiskt. Melodiska ansatser förekomma på flere ställen men de komma ej till utveckling och mognad, deras lifskraft räcker ej till att låta dem växa ut i större former. De likna dess djur af lägre art, som ej ha någon fast benbyggnad. Lik en vampyr utsög Wagner hos sångarne den fulltoniga friska bröströsten. Han behöfde stora organer och dessa erhöll han också snart nog. Det var liksom en förtrollning, hvilken drog sångare och sångerskor inom råttfångarens af Bayreuth trollkrets. De menade, att det var nog att hafva en stark stämma, ett tydligt uttal och dramatiska accenter, men långvariga sångstudier trodde de sig kunna undvara. Detta gäller naturligtvis hufvudsakligen om de mindre betydande förmågorna, för hvilka den praktiska nyttan och en ögonskenlig vinst stod som målet vid slutet af vägen. (Forts.)

Följetong.

Teatersällskap som resa.

Under en tid som vår, då jernvägarne bereda tillfälle att hastigt förflytta sig från ett ställe till ett annat, kan en konsertgifvare eller till och med ett teatersällskap gifva föreställningar på samma dag i städer, som ligga på en dagsresas afstånd från hvarandra, om man beräknar landsvägsskjuts som fortskaffningsmedel. Det är sålunda en småsak för en konsertgifvare i vår tid att ge en matiné i Stockholm och samma dag ge en soaré i Upsala. Våra »flygande teatersällskap» sådana som t. ex. f. d. Lindbergska, Ranftska och Selanderska teatersällskapen ha visat samma raskhet. I Tyskland är sådant ännu mera vanligt. Der göra teatersällskap, i sin helhet eller delade, ständiga snabbturer mellan grannstäder, sådana som Köln-Bonn, Hamburg-Kiel, Karlsruhe-Baden-Baden o. s. v. Här gifves ett skådespel på samma gång som der en operett eller opera samtidigt af samma sällskap, eller lemnar ett sådant en scen för att hux flux gastera i en grannstad.

Den som tillbragt några dagar tillsammans med ett sådant ambulatoriskt konstnärssällskap får göra ganska lustiga erfarenheter. Hvilken brådska råder ej ständigt på en bangård, när ett teatersällskap är på färd att i närmsta stad ge en föreställning! Direktören och regissören kontrollera personligen om allt är i ordning till tåget skall gå; och ve då, om en tenor försummar sig: hela föreställningen kan då äfventyras eller gå om intet.

Det lustigaste inträffar dock vid sådana tillfällen, då för resan ej något extratåg disponeras utan man måste passa på ordinarie tågs afgångstid. Då skyndas det på och förkortas så mycket som möjligt. Ger man en opera, så tager kapellmästaren s. k. »iltågstempi», så att hvarje *andante* blir ett *allegro* eller — om tåget går före kl. tio — ett allegro furioso. Om uteslutna arior är ej värdt att tala. »Resestrykningarne» äro lika radikala i operan som i skådespelet. Ger man ett lustspel så få de bägge älskande hvarandra mycket förr än vanligt för att anträda bröllopsresan — annars försumma de ju tåget. Regissören stryker helt godmodigt med sin rödpenna och utplånar i ett ögonblick alla äktenskapshinder. Men allt detta förslår ej till att maskera för publiken den brådska man har att hinna till tåget; det mest komiska är improvisationerna, som de spelande företaga på scenen för att hinna undan. Se här några exempel på sådana:

Älskarinnan har redan före sista akten »tvättat bort sminket» i klädlogen för att vinna en kvart timmes tid. Hon träder nu ånyo upp på scenen i den skarpa belysningen, blek och glåmig i synen. Hennes medspelare betraktar henne förvånad, men hon förklarar för honom och publiken förändringen i hennes utseende med följande improvisation:

»Jag ser du är förvånad öfver min blekhet, min älskade Rudolf. Jag har nyss haft ett svårt anfall af min migrän, som jagat blodet från mina kinder. Låt oss derföre uppskjuta aftonens soaré» etc. etc., och denna soaré, som skulle ega rum blir verkligen inställd, hvarigenom hela skådespelaresällskapet vinner tio minuter. »Migränen» har gjort det möjligt att hinna till tåget.

Eller också uppträder älskaren plöts-

ligt under sista akten, som spelas under sommartiden, i vinteröfverrock. Han säger till medspelaren:

»Du undrar väl på, min käre grefve, att se mig så försigtigt ekiperad; men jag försäkrar dig att nätterna här i parken ännu äro ganska kyliga, och jag har nyss fått — ett fross-anfall. Jag har derföre låtit min betjent taga fram respelsen».

Sanningsenligt skulle skådespelaren ha sagt:

»Du vet, min käre kollega, att tåget till X går om femton minuter och att jag sålunda behöfver skynda allt hvad jag kan för att hinna ned till detsamma. Med den föreskrifna ljusa sommarhabiten kan jag ej stiga in i kupén, jag har derföre tagit på mig min hvardagskostym. Men då denna ej är elegant nog för scenen, så har jag dragit pelsen öfver den. Du vet nu att jag med säkerhet kan komma till tåget i rätt tid.

Ett annat fall. En gammal viveur, som af skådespelaren under aftonen framstälts med grått helskägg, visar sig oförmodadt i slutakten — slätrakad. Han improviserar nu följande:

»Jag märker att du gör stora ögon, när du ser mig så skägglös (småleende): Vet du, jag ville göra mig litet yngre — jag kanske då har än större tur hos damerna.»

Hade han talat sanning, skulle han ha sagt:

Till att ha blifvit af med skägget och mastixen hade det gått åt fem minuter allra minst. Dessa ville jag spara in, ty tåget går klockan nio och fyrtiosju minuter och — det andra vet du.»

Ja, så går det till, och många andra dylika scener och historier kunde framdragas, men det må vara nog med dessa.

Musikbref från Malmö.

Beträffande musiklifvet här på platsen har säsongens evenemang varit bildandet af ett musiksällskap, kalladt *Musikföreningen*. Förtjensten häraf tillkommer herr Gösta Geijer, som tagit initiativet och oaktadt många svårigheter genomfört planen. Sällskapet konstituerades i november 1897. Till styrelseledamöter valdes: ordförande stadsarkitekten Klein, vice ordf. direktör Aron Hultgren, kassör ingeniör Montgomery, sekreterare auditör Gadde, vidare doktorinnan Herslow och lektorskan Lundholm samt till dirigent herr Gösta Geijer. Säl'skapet räknar 50 aktiva och omkring 300 passiva medlemmar, bland hvilka senare märkas landshöfding Dickson, landssekreterare Hallberg och borgmästare Ahlström med familjer.

Musikföreningen debuterade med mycken framgång på julkonserten; har sedan dess hållit regelbundna musikaftnar samt i mars månad gifvit tvenne stora konserter, med assistans af doktorinnan Esther Sidner-Gadelius. Repertoarens hufvudnummer voro »Signe lill's färd» och »Peer Gynt» begge körverk af Söderman med soli och pianoackompanjemang. Tidningarnes uttalanden voro oblandadt fördelaktiga. Komponisten Emil Sjögren, som var närvarande, yttrade sig på det mest berömmande sätt om såväl dirigentens som solisternas och körens utförande af de Södermanska sångverken samt komplimenterade föreningen till att hafva tagit upp på repertoaren så svåra saker och löst sin uppgift så väl.

Dirigentens, herr Gösta Geijers, föregående verksamhet härstädes betecknas af ett ihärdigt och ärligt arbete, som bland annat tagit sig uttryck genom en vårkonsert 1897, hvarvid uppfördes Södermans s. k. lilla Messa, Sjögrens Julsång, samt Griegs »Foran Sydens Kloster». Äfven har herr Geijer hållit flera musikhistoriska föredrag med musikillustrationer, hvilka föredrag liksom konserterna, haft att glädja sig åt stor publik och starkt bifall. Föredrag hafva äfven hållits af herr Geijer i Lund och i Halmstad.

Musiklifvet i Malmö har äfven för öfrigt denna säsong varit synnerligen lifligt. Joachim Andersen från Köpenhamn har gifvit trenne starkt besökta orkesterkonserter. Fru Norrie har på teatern uppträdt såsom gäst i Boccaccio, Sköna Helena m. m. På teatern hafva gifvits åtskilliga operor och operetter (Mikadon, Den stumma, Carmen o. s. v.).

N. N.

Musikpressen.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn, har utgifvit:

För piano, två händer:

Lange-Müller P. E.: *Syv Skovstyckker.* Op. 56. Häft. 1 och 2.

Zahl, Hjalmar: *Prinsesse Ingeborg Reinlænder.*

Jeg gik mig i den dunkle Skov
den sommerdag så lang.
Min hest jeg förte, mens min hund
ved siden af mig sprang.
Så snäver var den Sti,
ingen själ kom forbi,
og kaldte jeg, så svared der mig ingen.

Med detta motto på titelvignetten presenterar sig dessa pianostycken af Lange-Müller, den bekante, framstående danske komponisten. Innehållet illustrerar också titeln. Då man spelar dessa stycken, tycker man sig verkligen genomvandra »den dunkle skov», den skuggrika och svala doftande skogen med solglimten mellan träden och fågelsång från grenarne. Än går man fram i en mera leende och ljus natur, än träffar man på en liten sorlande skogsbäck, än sänker sig djupa skuggor öfver stigar och en mystisk, trollsk skymning hvilar öfver platsen.

De, ej minst i harmoniskt hänseende, intressanta styckena kunna med allt skäl rekommenderas åt våra pianospelare, helst då de ej bereda någon svårighet för utförandet. Vi vilja tillägga, att häftena hvardera ha ett omfång af 15, 17 sidor, en upplysning, som får ersätta uppgift om deras pris, hvilket ej är utsatt.

Prinsessan Ingeborgs Rheinlænder innehåller för ändamålet lyckad musik och är »underdånigst tilegnet» H. K H. Hertiginnan af Vestergötland, hvars porträtt i bröstbild pryder titelbladet.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Maj 1, 5, 11. Adam: *Konung för en dag.* (Nemea: frk. Thulin; Zelida: frkn. Lindegren, Hallgren; Piffear: hrr Henrikson, Bröderman; 75 gången 11/5). — 2. Wagner: *Lohengrin* Ortrud: fru Gulbranson, gäst; Telramund: hr Söderman). — 3. *Musikalisk-dramatisk soaré* af fru L Seelig-Lundberg. (Biträdande: fruar D. Möller, Hoving, hr O. Bergström, frök. Märta Olsson, ackom.) — 8, 13. Thomas: *Mignon* (Mignon, Philine, frkn. Thulin, Hallgren; Wilh. Meister, hrr Lemon, Ödmann. — 9 Mozart: *Don Juan* (Mazetto: hr Bergström). — 15. Auber: *Fra Diavolo.* — 17. Gluck: *Orfeus;* Leoncavallo: *Pajazzo.*

Fru Gulbranson afslutade den 2 maj sitt framgångsrika gästspel. Ett förnyadt uppträdande i »Lohengrin» den 6 maj blef om intet genom hr Ödmanns inträffade hesbet. Samma hinder har äfven ett par gånger vållat inställande af »Lakmé» med frök. Petrini som gäst. Ingenting anmärkningsvärdt kan för öfrigt relateras från den kungliga operan, som snart för alltid stänger sina portar i den provisoriska lokalen för att nästa spelår börja sin verksamhet i den nya, på den gamla plats, der Gustaf III:s åt de fosterländska sånggudinnorna — »Patriis Musis» — helgade tempel förr stod.

Konsertsäsongen är nu förbi. Som en afslutning deraf kan man betrakta »Fisk-jubilee-Singers» flerfaldiga uppträdande i konsertsalonger, kyrkor och bönehus.

Från in- och utlandet.

De kungliga teatrarnes öden ha under senaste tid varit föremål för lifliga debatter inom riksdagen och tidningspressen. Sedan riksdagen afslagit regeringens framställning om inköp af Svenska (Nya) teatern, der operan nu hyses, till lokal för Dramatiska teatern,

har förslag varit å bane att inrymma såväl denna som operan i den nya teaterbyggnaden. Emellertid har riksdagen bestämt, att denna ensamt skall upplåtas åt operan. Då Dramatiska teaterns byggnad i sitt nuvarande skick ej får användas för teaterföreställningar, så skulle dermed Dramatiska teatern vara husvill och dess personal stå på bar backe. Ett statsunderstöd af 25,000 kronor åt dess personal, sedan den försatts i overksamhet, är för hela personalen ett alldeles otillräckligt nådebröd. Ett förslag till betryggande förändringar i byggnaden med hänseende till korridorer etc. har uppgjorts, och man har hopp om att detta bifalles, så att vår Dramatiska kgl. teater kan få i samma lokal fortsätta sin verksamhet, till dess utvägar beredas för en ny byggnad åt densamma. Denna teater har för öfrigt redt sig i ekonomiskt hänseende, hvilket ej varit fallet med den vida kostsammare operan. Att denna ensam får behålla den nya operabyggnaden finna vi högst välbetänkt, då inkomsterna af densamma genom de betydande hyresmedlen äro väl behöfliga ensamt för operaverksamhetens upprätthållande derstädes. Detta hindrar icke att stundom uppföra å dess scen större dramatiska verk, helst med musik, och vid hvilka såväl Dramatiska teaterns som operans personal kunna medverka.

Stipendier åt tonsättare. Enligt förslag af Musikaliska akademien har k. m:t medgifvit, att musikidkarne K. W. E. Stenhammar och C. H. Th. Sahlsberg må fortfarande under ett år åtnjuta hvardera ett stipendium å 1,000 kr. samt tilldelat musikidkare R. M. Liljefors ett stipendium likaledes å 1,000 kr., att af honom innehafvas under två år, och förunnat kompositörerna Ivar Hallström och Andréas Hallén belöningar af 1,000 kr. hvardera.

Två pianoaftnar anordnades af fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld uti Vetenskapsakademiens hörsal onsdagen den 4 och torsdagen den 5 d:s, hvarvid dels privatelever till fröken Gyllensköld och dels elever från hennes musikinstitut läto höra sig. Deras prestationer buro godt vittnesbörd om undervisningen vid denna välrenommerade musikskola.

En matiné var den 8 maj anordnad i Musikaliska akademiens orgelsal af prof. Ivar Hallström till förmån för hans f. d. elev, den begåfvade bassångaren Oscar Bergström. Matinén var emellertid af helt privat natur. Medverkande voro grefvinnan Taube, hr O. Lemon samt hrr Book, Dente, Nordqvist och Pettersson (violqvartett). En elev af prof. Hallström, frök. Ålenius, sjöng behagligt ett par sånger. Den unga sångerskan torde framdeles komma att debutera på kgl. operan.

Sällskapets för svenska kvartettsångens befrämjande allmänna årsmöte eger rum å Hasselbacken den 28 dennes kl. 7 på aftonen.

Svenska teaterns donation blir namnet på en summa af 50,000 kr., som denna teaters förutvarande egare, hrr A. Burman, J. W. Smitt och K. A. Wallenberg, öfverlämnat till de k. teatrarnes pensionsinrättning. De hade, som man minnes, erbjudit teatern åt statsverket för 500,000 kr., men erhöllo af direktör Ranft 550,000. Skillnaden har nu af dem bortskänkts i ett under nuvarande förhållanden särskildt behjärtansvärdt syfte, hvilket onekligen icke tyder på att de i denna fråga uppträdt som några egennyttiga spekulanter.

Madame Agnes Janson-Fischer, den framstående svenska sångerskan, lär ha blifvit engagerad vid Covent-Garden-operan för innevarande säsong. Hon kommer dessutom att uppträda på en del konserter och »at-homes». Till hösten ämnar madame Janson-Fischer tillsammans med violinisten madame Anna Lang-Wolseley företaga en konsertturné i Sverige.

Grefvinnan de Casa Mirandas sköld. Vid sin senaste vistelse i Sverige beställde grefvinnan de Casa Miranda af ståletsaren Bernhard Beskow en sköld med svärd, yxa och spjut. Detta vackra konstverk är nu färdigt.

Å skölden äro fastnitade fem bucklor. A öfversta bucklan är etsad grefvinnans vackra fantasivapen, en lyra med en sångfogel, hvilket hon använde som Kristina Nilsson. Mellersta bucklan är en lagerkrans i guld; om denna krans är viradt ett blått band, å hvilket är inristadt tjugu namn å roller hon utfört i olika operor. Inom kransens midt är ett sånghäfte, på hvilket noterna till den sång hon sjöng den 28 februari 1860 vid sitt första uppträdande i Stockholm äro upptecknade jemte tvenne masker, den tragiska och lyriska. Nedersta bucklan är grefvinnan Mirandas nuvarande vapen.

Öfverst å skölden är en scen, föreställande Värendskvinnor under anförande af Blenda, som år 1154 nedgjorde en del af danske konungen Sven Grades här. Nederst å skölden är Värens härads sigill.

Ornamentingen är utförd i gammal nordisk stil; här och der klänga tomtar emellan ornamenten.

Å svärdet är på fästets öfversta del Tors, Iduns, Frejas och Odins bilder, på parérstången Frithiof hos kung Ring och Ingeborg. Å klingan är inetsadt: »Född den 20 aug. 1843. Debuterat i Paris 17 oktober 1864». Å yxan ser man de tre nornorna Urd, Verdande och Skuld. Å spjutet synas en bautasten, vikingaskepp, en bard, en forntida kämpe, en flygande näktergal, solnedgång m. m.

Göteborg. På Stora teatern har Eldoradoteaterns i Kristiania sällskap, 53 personer, under dir. F. Morsins ledning, gifvit några föreställningar med uppförande af »Fru Hin» och operetten »Suzette». Bland sällskapets mera framstående medlemmar nämnas frökn. Gerda Grönberg, Eklöf och Lindzén, fru Åberg, hrr Adami, Wikström, Wesslau, Schücker, Lindquist, Lundin och Lundqvist. På Folkteatern har uppförts »Drilléns operett» med Conradis musik.

En konsert gafs här d. 6 maj af pianisten Harald Hedelin, som nyligen studerat musik i utlandet, der han haft Ferruccio Busoni till lärare. Hans program upptog också en sonat för violin och piano op. 29 C moll af Busoni, spelad, liksom Beethovens Sonat op. 30 n:o 2 för samma instrument, af konsertgifvaren och hr Carl Bredberg. Hr Hedelin utförde af solosaker »Preludio e fuga», D dur, af Bach-Busoni samt några Chopinnummer.

Malmö. Ranftska sällskapets lyriska afdelning uppförde d. 5 maj å Malmö teater Åubers »Den stumma», ett vågstycke, som tidningarna på platsen förklara rätt väl lyckadt. Fenellas rol återgafs vackert och uttrycksfullt af frök. Lindenau. Elviras parti innehades af fru Castegren, Masaniellos af hr Lund och Pietros af hr Carlander. Kören, ledd af hr Hagerberg, och orkestern, hvars dirigent är dir. Hj. Meissner, lärer äfven ha fyllt sina uppgifter tillfredsställande. Likaså vunno hr och fru Borgmann samt fru Rönnblad bifall vid de af dem utförda ballettnumren.

Sundsvall. Selanderska sällskapets lyriska afdelning har med framgång uppträdt härstädes. Särskildt berömmes regien och utförandet af den nyligen gifna: Audran-operetten »Stora Mogul». Bland de uppträdande framhållas främst hr och fru Aug. Svensson samt hrr Engdahl, Henning och Hazell, alla förut anställda vid olika scener i hufvudstaden.

Från våra grannländer.

Kristiania. 1—15 maj. Den operaturné, som d. 2 maj tog sin början på Eldoradoteatern härstädes med fru Linden som gäst var ej — enl. hvad vi förut försport och uppgifvit — en fortsättning af den Lombergska, utan stod under hr Emil Lindens direktion. Vid första representationen uppfördes »Carmen», vidare gåfvos »Orfevs», »Pajazzo», »Cavalleria rusticana» och »Mignon». I »Orfevs» utfördes Eurydikes parti af fröken Fehrnqvist, Eros' af fröken Gerda von Sydow, som nyss debuterat i Göteborg.

Fru Linden hyllades en afton under sin Kristianiavistelse med en sere-

nad af studentsångarne vid hennes bostad å Grand Hôtel.

En 14 dagars konsertturné med 12 konserter i åtskilliga af Norges städer har i slutet af april och början af denna månad företagits af pianisten Martin Knutzen.

Helsingfors. 25 april — 12 maj. Å Svenska teaten hade hr Victor Castegren d. 3 maj afskedsrecett i »Herr Senatorn», hvarvid den omtyckte skådespelaren, som nu lemnar denna teater, blef rikt hyllad med framropningar och lagerkransar. Teatrarne här hafva under denna tid ej haft musikpjeser på repertoaren.

Ett annat afsked var det, som den här under några år verkande och mycket värderade violinvirtuosen Charles Gregorowitsch tog af den finska hufvudstadens musikpublik d. 29 april å en soaré i Societetshuset. Hr G. ämnar snart företaga en konstresa till Amerika. Den sista »populära konserten» i Societetshuset för denna säsong gafs, som vanligt under hr Kajanus ledning, d. sista april.

Helsingfors' Musikinstitut hade en »extra musikafton» d. 2 maj, då der utfördes en pianoqvintett af Cesar Franck, spelad af hrr Petzet (piano), Kihlman, Neumann, Sante och Schneevoigt, vidare en Suite för violin (op. 180) af Raff (hr Kihlman) och 3 körer af Liszt: »Ave Maria», Pater noster» och »Tu es Petrus», utförda af institutets blandade kör. Francks quintett, säger en kritiker, var mera bizarr och frånstötande än sympatisk.

Den 6 maj gaf Akademiska sångföreningen en konsert i universitetssalen, då bl. a. en svensk komposition »Bröllopsvisa af Enderberg utfördes.

Den å förra numret nämnda konserten af sångsällskapet *M M* för att fira 20:de årsdagen af dess första offentliga konsert egde rum i universitetssalen d. 11 maj. Konsertens första och tredje afdelningar utfördes af forna och nuvarande medlemmar af M. M., andra afdelningen endast af de senare. Programmet upptog bl. a. Körlings »Sten Sture» med hr Al. Uggla som solist. Hr O. Mechelin dirigerade. Efter första afdelningen öfverräcktes till honom en präktig lagerkrans från Archangelskykören i St. Petersburg genom dess anförare, som särskildt rest hit för att öfvervara konserten och framlemna denna krans. Efter konsertens slut egde en »programafton» rum i Societetshuset, börjande med en splendid supé. Festen här inleddes med ett föredrag af v. häradshöfding Gösta Sohlström, »M M:s» forne dirigent, om Fredr. Pacius; för öfrigt upptog »programmet» quartettsång, solosång tablåer och violoncellspel af hr Schneevoigt.

Köpenhamn 30 april — 13 maj. Kungl. teaterns repertoar denna tid har af musikpjeser upptagit operorna »Otello» och »Vifandaka» samt »Vølund smed» och »Francillon». Konsertsäsongen synes äfven här vara slutad.

Henri Marteau har tillsammans med Eugen Ysaye företagit en ytterst framgångsrik turné i Amerika, men väntas inom kort åter till Paris. Hr Marteau har i Amerika äfven gjort sig känd som dirigent.

Marie van Zandt, den behagliga och berömda sångerskan vid Opèra comique, har i dessa dagar i all tysthet i Paris blifvit vigd vid den ryske universitetsprofessorn Tcheri noff från Moskva. Genast efter bröllopet hos mären begåfvo de nygifta sig till Cannes, där den kyrkliga vigseln egde rum.

Leoncavallo håller på att komponera en opera, »Den blinde», till hvilken texten tagits ur en roman af Leonardini. Librett n tyckes myeket likna »Pajazzos». En blind blir bedragen af sin hustru som han älskar med en glödande passion. Förföraren är hans egen broder. För att få full visshet om sin olycka, brukar han förställning och ertappar slutligen de brottslige vid en af deras herdestunder. Ursinnig af svartsjuka och raseri dödar han dem båda.

August Enna, den bekante danske tonsättaren och operakomponisten har begifvit sig till Italien med ön Elba som första stationen på resan, hvilken kommer att räcka i ett par år. Under tiden ämnar hr Enna komponera en trilogi öfver ett ämne ur den nordiska mytologien.

Sin senaste opera, »Den sista Lanira», har han i dessa dagar sålt till k. operan i Amsterdam.

Musikbilagan.

Då med detta nummer årets musikbilaga, Musikalbum XI, tillsändes våra årsprenumeranter, vilja vi angående innehållet af densamma, hvilket angifves å 1:a sidan, här nedan till upplysning för köpare af detta nummer upprepa hvad om innehållet anfördes i näst föregående.

Beethovens »kontradans» torde vara föga känd af våra pianister. Den store mästarens snille förråder sig äfven i detta pianostycke, som helt visst skall för en hvar Beethovenspelare befinnas intressant och musikaliskt värdefullt. — Pianokompositionerna af J. Ad. Hägg äro i samlingen »Albumblätter» utgifna af »Det nordiske forlag» (Köpenhamn), likasom »Neun Karakterstücke» båda samlingarna innehållande ovanligt värderik musik, anmälda förra året i denna tidning. Genom direktör Hennings vänliga erbjudande ha vi kunnat intaga Häggs båda stycken i musikbilagan — Schulhoffs »Impromptu» har införts till minne af denne nyss aflidne, förr så värderade tonsättare. — Direktör Alb. Lindstrand, på senare tid fördelaktigt bekant genom sina pianoetyder m. m., har äfven med sitt »Schumannsminne» lemnat ett vackert bidrag till bilagan. Slutligen må påpekas Myrbergs melodiskt välklingande sång, som troligen vinner popularitet, helst som dess omfång (från a till d) lämpar sig för de flesta röster.

Dödsfall.

Comettant, Oscar, komponist, musiklärare och musikskriftställare, f. 18 april 1819 i Bordeaux, † 24 jan. i Montivillers nära Havre, dit han för flere år sedan dragit sig undan. C. är mindre känd genom sina kompositioner (manskörer, pianofantasier, etyder, kyrkomusik) än som skriftställare. Förutom musikföljetonger i Paris-tidningen »Le Siècle» m. fl. tidningar har han författat de bekanta verken »Musique et musiciens» (1862), »Les compositeurs illustres», »Un nid d'autographes» (1885) m. m.

Niemann, Rudolf, Friedrich, pianovirtuos, född den 4 dec. 1838 i Wesselburen i Holstein, † 3 maj i Wiesbaden. Niemann lärde musik af fadern, som var organist, studerade vid konservatoriet i Leipzig 1853—56 och hade sedan Marmontel och Halévy i Paris, Bülow och Kiel i Berlin till lärare. Som pianist åtföljde N. 1873—77 Wilhelmj på konsertresor i Tyskland, Ryssland och England samt följde honom äfven då han våren 1885 konserterade i Stockholm. Efter flera års vistelse i Hamburg flyttade N. 1883 till Wiesbaden som musiklärare och var äfven lärare vid Wilhelmjs musikskola i det närliggande Biberich. N. har som komponist hufvudsakligen producerat mindre genrestycken för piano och sånger. Hans *Gavotte,* op. 16, är mycket känd. Bland andra hans tonsättningar må nämnas en *Violinsonat,* op. 18, *Variationer,* op. 22.

Ritt, Eugène, f. d. direktör vid Stora operan i Paris, född och † derst. 11 mars 84 år. Han ledde från 1859 först Ambigu-teatern, sedan Opèra Comique och Théâtre Porte St Martin och från 1884 jemte Gaillard Stora operan som han lemnade 1892.

Seidl, Anton, ansedd dirigent, f. 7 maj 1850 i Budapest, † d. 28 mars i Newyork, dit han 1885 begaf sig för att öfvertaga ledningen af den tyska opera, som der grundats af Damrosch, samt verkade sedan som konsertkapellmästare med eget kapell. På senare år var han dirigent för Wagnerföreställningarne å Metropolitan operan, och sistl. sommar verkade han i samma egenskap vid Coventgarden-operan i London och i Bayreuth. Seidl var 1870—73 elev vid konservatoriet i Leipzig tjenstgjorde sedan under Wagner i Baireuth och blef på hans rekommendation kapellmästare vid Stadtteatern i Leipzig 1878 (till 1882) och var 1882—83 på resor med Angelo Neumanns Wagner-opera.

En Stainerviol

finnes till salu. Vidare meddelar

Nordiska Annonsbyrån,
Göteborg.

Ludwig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»
(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Musikalbum X

Pris 1 krona

fins till salu å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., samt i bok- och musikhandeln.

Innehåll: för piano: **G. Hägg:** *Vals-Arabesk,* **Karl Valentin:** *Om Våren,* **A. M. Myrberg:** *Berceuse,* **H. Goetz:** *Andantino* ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange:** *Melankoli;* sång med piano: **Gösta Geijer:** *Harpolekarens sång* ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—e).

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Festmarsch

för piano af *Gustaf Hägg.*

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Herrar Musici och Tonsättare,

hvilka önska till tryck befordra sina opus, kunna få dem väl och billigt utförda i litografiskt nottryck af gammal, van notlitograf.

J. F. Lindblom,

Stockholm, Saltmätaregatan 5, Norr.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, **in- och utrikes.**

Pianinos och **Flyglar**

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord
från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musikläraringar.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & komp.
43 Regeringsgatan 43.
Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Svensk Musiktidning

utkommer 1898 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utgifves såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.*** *— OBS.! Porträtt i N:o 1: H. K. H. Kronprins* **Gustaf** *(Musik. akad:s preses),* **Hildegard Werner,** *i N:o 2* **Kristina Nilsson de Casa Miranda,** *i N:o 3* **Leonard Borwick, Anders Willman,** *i N:o 4* **Willy Burmester, Arvid Ödmann** *(Tamino, Fernando, Zephoris, civil), i N:o 5* **Julius Günther** *och* **Conrad Behrens,** *i N:o 6* **Ossip Gabrilowitsch** *i N:o 7* **J. F. Törnwall** *och* **C. E. Södling** *i N:o 8* **Ellen Gulbranson** *som Brünnhilde i »Valkyrian» och* **Julius Schulhoff** *i N:o 9* **John Forsell.**

Innehåll: Jakob Adolf Hägg (med porträtt). — Musikaliska akademiens högtidsdag. — Om det konventionella sättet för ett musikstyckes afslutning, af C. Spitteler. — Om operasång, en studie af H. Abel (forts.) — Följetong: Teatersällskap som resa. — Musikbref från Malmö af N. N. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Musikbilagan. — Dödsfall. — Annonser.

Musikbilaga (till årsprenumeranter): Musikalbum XI, innehållande för piano: L. v. Beethoven: Kontradans; Jul. Schulhoff: Confidence; J. Ad. Hägg: Albumblätter: Impromptu, Lied an . . ., Alb. Lindstrand: Minne af Rob. Schumann; — för en röst med piano: A. M. Myrberg: Svärmeri (a—d).

Stockholm, Kåersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1898.